

DE BETEKENIS VAN 'RIJPELBERG'

Dit is wat wij weten, gevonden hebben of van anderen hebben vernomen.

- Een bericht dat wij ontvingen uit Nieuw-Zeeland:

Rijpelberg: Zoals het was....en zoals het nu is- ... Ik zie dat beeld nog voor me zoals het was voorheen... Nu heet die hele wijk daar Rijpelberg, máár...

De 'echte' Rijpelberg voor ons was/is toch het buurtschap wat lag aan het **einde** van de Rijpelbergseweg.

[N.B.: *de weg is genoemd naar waar het naartoe liep/loopt...denk aan andere voorbeelden zoals Deurnesweg, Vliedensweg, Bakelseweg enz. ...altijd genoemd naar de plaats waar ze naartoe leidden/leiden...genoemd naar dat eindpunt...*]. Voor ons was het toch dat stuk wat lag tussen de BakelseBrug en de Villa ; dát was voor ons dan 'de Rijpelberg', een weggetje/buurtschap zo tussen de Villa tot aan de Bakelse Brug...

Oude naam rijpel , vroeger ook ripel. Repel= strook land. Zie verder interessante link voor o.a. toponiemen :

www.henkbeijersarchiefcollectie.nl/.../WNO%20Toponiemen%2011.doc

REEP / REPEL / RIJP / RIJPEL

Een reep is een lang smal stuk grond. Men moet denken aan een vormaanduiding. Repel kan ook de betekenis hebben van hekel, vlaskam of hennepbraak, zodat een Repelakker mogelijk een akker is die voor de verbouw van vlas of hennep gebruikt werd en het repelstro, de vlas- of hennepstengels waarvan door het repelen de zaaddozen zijn verwijderd, leverde. Oudere vormen van 'repel' zijn: 'reepel' en 'reipel'; op basis hiervan vatten wij 'rijpel' op als synoniem van 'repel'. Een toponiem als 'repelaar' kan verwarring wekken omdat men geneigd is hierin een laar-naam te herkennen; 'repelaar' kan echter een personificatie zijn van de beroepsnaam repelaar: arbeider die schoven vlas met de hand 'repelt'.

Buiks 1990:170; Molemans 1976:1323; Moerman 1956:188; Verdam 1932:492.

Rijpakker *die rypecker op die gemeyn ecker* Deurne 1453CP

Rijpelberg *dat nonnengoet op rypelsberch* Bakel 1394HP

Rijpelberg *ad bona de rypelberch* Helmond1380HC

Rijpelberg, kleineby *den cleyen rypelsberch* Bakel 1478HP

Rijpelbergakker *rijpelberchsacker* Bakel 1470FS

Opmerking: In de Bossche protocollen komt de naam Rypelberch (nabij Bakel) voor in de 15de eeuw....

- verder kun je een uitgebreide historische beschrijving van Rijpelberg vinden in de bijlage van het Natuurpad Broederpad (2009) dat je in de Brem kunt vinden. Vraag er naar als er toevallig geen in de kast staat.

- verder komt in het binnenkort uit te geven natuurpad Rijpelrondje (2012) de volgende beschrijving te staan:

21. Je komt aan bij een linkse haakse bocht met rechts een rood-witte slagboom. Hier kun je kiezen voor de asfaltweg links (afrader) of een fraai mountainbikepad met vergezichten.

Het pad zowat recht aan de overkant, zeer smal, voert het bos in en hoog de

zandwal op.

Volg dit slingerende pad tot een hoog punt op de zandwal. Hiervandaan - 13 meter boven het beekniveau - heb je een schitterend uitzicht over het beekdal van Oude Aa, Kaweische loop en de Vlier. Aan de beken in de verte liggen de middeleeuwse gehuchten Bruggen en Schouw. Een foto doet geen recht aan de vergezichten die hier mogelijk zijn en die, afhankelijk van het weertype, variëren van dreigend weids tot glorieus helder. Voor je liggen de akkers van het middeleeuwse allodium Rijpelberg. Een allodium is een grondgebied in absoluut eigendom, waar je niet onder de wetten van het land valt.

Ze, dat is het contente Rijpels bergvolkje
dat comfortabel huist op het hoge veil'ge zand,
genietend van't uitzicht op Schouw en't Loopse kolkje
Men noemt het Rijpellekkerland.

(uit het gedicht Rijpellekkerland - Har Dirx 2008)

Keizerin Maria (1190-1260) bezat hier een grote boerderij. In 1384 werd Rijpelberg aan de abdij van Binderen geschonken ('dat nonnengoet op rypelsberch' - 1394) en eeuwenlang bleef deze de eigenaar. Het was gunstig gelegen aan de rand van een hooggelegen heide- en zandgebied in een halve cirkel met akkers en weiden omgeven die aflopen naar de beken. (Mogelijk werd hier vlas verbouwd. Dat zou de naam kunnen verklaren.)

Naamsverklaringen van 'Rijpelberg'

- Afgeleid van ripom of rijp wat oever of pad langs een oever betekent. Op moerassige oevers zoals hier waren paden echter onwaarschijnlijk.
- Repel of reep is een lang smal stuk land. Akkers met deze vorm komen hier echter niet voor.

In 1427 wordt het Repelenberg genoemd. Dat zou kunnen betekenen: een hoogte waar vlas gerepeld wordt. Dat wil zeggen waar vlas ontdaan wordt van de zaaddozen met behulp van een vlaskam, de zogenaamde repel. In de regio werd veel aan vlas gedaan. Aan de Goorloop in Stiphout kennen we de Rootakkers. Ook op het Straakven ter hoogte van de fietsersbrug waren in de 15e eeuw rootakkers.

Het waren vochtige akkers waar vlas te roten werd gelegd. De omstandigheden hiervoor waren ook in en om Rijpelberg ideaal.